

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1·25 id.
Estranger	1·50 id.
Un número	10 céntims

Any 5.st

SECCIÓ GENERAL

Los avalots de la Habana

Recordem que dies enrera los telegrames anuncian van la pròxima sortida á operacions del general Blanco y afegeian que l'acompanyaria un individu del Govern cubà que probablement seria lo Sr. Govin, conegut autonomista, de quines gestions propdels insurrees s'esperava beneficiosos resultats pera la pau.

Avuy, en nostre concepte, tot axó se'n ha anat aygna avall.

Perquè? Perque després dels avalots de la Habana, creyem qu'ha de passar molt temps sense que l'general en gefe del exèrcit espanyol á la illa puga sortir de la capital. Si senthi ha succehit lo qu'ha succehit, qu'hauria sigut estantue fora? Mentre l'orde públic no hi estiga totalment garantit, mentre l'autoritat no hi sia degudament respectada, mentre lo nou govern de l'illa no puga desempenyar desembrassadament ses funcions; no es possible que l'general Blanco se posi personalment al devant de las tropes qu'operan en lo departament oriental. La Habana es la veritable basa de les operacions militars, lo punt de comunicació de l'illa ab la metrópoli, la residencia del Govern insular, y sense seguretat en la Habana, lo general en gefe se p'dria trobar lo primer dia sense govern insular, sense comunicació ab la metrópoli y sense basa d'operacions.

Aquest es, de moment, lo primer efecte dels avalots qu'han tingut lloc en la capital de l'illa.

Ara, si 'ns fixém que en aquests avalots hi han pres part officials del exèrcit d'Espanya y que han tingut un caràcter anti-autonomista, resultarà d'una manera natural una altra consequencia, y es: que no haventhi en la Habana més forsa pública que tropes espanyoles, y 'ls batallons de voluntaris organisats pel partit que 'n diuhen espanyol y que 's distingeix per la seva anima i versió als autonomistes cubans, lo nou Govern que la metrópoli ha donat á Cuba no s'apoya ab cap forsa armada. Y, preguntém yes possible la subsistencia d'un Govern en aquestes condicions? Si la metrópoli, si Espanya es la qu'ha donat á Cuba la autonomia, y la que ha investit de sos càrrecs als que representan lo Gòvern insular; Espanya, la Metrópoli, es la que té obligació de donar á aquest Govern los medis pera poder desempenyar les seves funcions y pera fer practiques les atribucions que l'hi ha concedit. Si pera aquests efectes no podem contar ab l'exèrcit d'Espanya, si per l'Estatut Cubá no se'ls consent armar tropes pel seu compte ¿ab quina forsa pública contan? Se podeu apoyar en los voluntaris, armats y organisats per lo partit que es son enemic acerírim? Pretendreho seria ó bé ridícul ó bé una burla indigna.

Per consegüent, l'avalot de la Habana ha probat, en segon terme, que l'gef de l'exèrcit d'Espanya tampoc pot sortir de la capital, sense deixar assegurada la subsistencia del nou Govern que Espanya ha donat á Cuba.

Aquesta seguretat sols poden donarla ó bé l'exèrcit espanyol, ó bé les forces cubanes qu'armi l'nou Govern insular. Lo representant d'Espanya á Cuba té donchs obligació de fer que l'exèrcit espanyol cumpleixi ab lo seu deber, que es obeyir al Govern de la Metrópoli y servir los interessos de Espanya sostinent lo nou Govern insular.

No tenim prous antecedents pera judicar respecte de lo que ha succehit á la Habana. Volem creure que 'ls officials del exercit espanyol que alteraren l'ordre públic, ho feren en un moment d'exaltació, en defensa d'una ofensa pròxima y sense cap mira política. Pero fins axis lo fet es inescusabile y les seves conseqüencies inesborrables.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.er

Diumenge 23 de Janer de 1898

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que 's remetin a la Redacció, se 'n donarà compte en lo Setmanari

Núm. 197

Si en las circunstancies en qu'es troba l'illa, los officials á que 'ns hem referit no han tingut prou serenitat, ó han prescindit de tota mena la consideracions, executant actes censurables; si es en temps tranquillos y de pau, es lo cas de preguntar-se per l'estat d'excitació dels esperits qu'és desproprio que aquells fets hagin sigut possibles, pot ab confiança lo nou Govern insular apoyarse ab la forsa armada d'Espanya? Fins a quin punt l'exèrcit espanyol obediix al Govern de la Metrópoli?

No volem endinsarnos per aquest camí, que seria perillós, y 'ns portaria á un terreno al qual estén molt lluny de volgut anar. Pero si 'ns llicit apuntar que no poca culpa de lo que està passant la tenen los mateixos Governos d'Espanya, qu'han permés que l'exèrcit formés dintre la nació una especie d'Estat dintre del Estat, una espècie de casta ab aspiracions e interessos propis. Aquí, sia per lo que 's vulga, s'hi consentit que la disciplina se socavés per lo fonamental ó sia pels qui havian de donar exemple, y de coronel per amunt ha anat y vingut de Cuba qui li ha semblat bé, y s'ha permés discrepar y censurar los plans de campanya de sos superiors gerárquichs á qualsevol ab tal de que portés entorxats. Y l'mal exemple quan vé de dalt es lo més encomiadís. A qui varen acudir en demanda de justicia ó de desagravio los avalotadors de la Habana avans de pendrela per la seva mà?

Molta culpa hi tenen també los partits polítics peninsulars, que ab tal de conseguir los seus propòsits de dominació y de mando, no reparan en perjudicar la causa d'Espanya. Mentre va viure En Cánovas, sia per patriotisme, com deyan, sia per participar de son criteri ó modo de pensar, en la qüestió de la guerra de Cuba, tots los partits madrilenys, fins los antidiñástichs y antimonárquichs (exceptuat sols lo d'En Pi y Margall), varen ajudarlo en la seva empresa. Mort En Cánovas, perquè aquests partits no hau d'ajudar també en la seva à n' En Sagasta? Es que l'seu criteri particular, lo seu modo de pensar, pot més que son patriotisme? Es que després de dos anys y mitj de combatre la guerra ab la guerra, d'haver enviat á Cuba més doscents mil soldats y d'haver gastat a centenars de milions de duros tot sense cap èxit definitiu, no val la pena d'ensajar nous procediments pera veure de posar si á una guerra que 'ns desangra, que 'ns arruhina y que gens contribueix al bon concepte d'Espanya davant del mond civilisat?

De segur que 'ls partits espanyols de Cuba contraris á la autonomia no haurian adoptat la actitud en que estan, ni posarían entrebanchs al Govern de la Metrópoli ni al general en gefe del exercit espanyol en la illa, si haguessin vist al partits peninsulars tots, fins als antidiñástichs y als antimonárquichs, sacrificiar per patriotisme los seus criteris y les seves opinions y posarse al costat d'En Sagasta, com ho feren d'En Cánovas, pera ajudarlo en la tasca d'acabar la guerra de Cuba.

Pero, desgraciadament, passa tot lo contrari. Los uns, perque pensan aprofitarse del desgavell que veuen venir, fan tot lo que poden pera acostarlos fins saltant per sobre dels principis que diuhen constituhexen lo seu credo polítich, y 'ls altres per ambicions desenfrenades barrejades ab odis africans ó per superbies cimentades en mal dissimulats despits, amenassan ab ensorrallo tot si no 's dona satisfacció al seu amor propi. Y uns y altres, aparentant afalegar á l'exèrcit y vetllar pel seu honor, no fan res més que perjudicarlo y procurar lo seu desconcepte, incitantlo á la commissió d'ases, avans massa repetits, que fa temps per fortuna de la nació y pel seu bon nom no hem tingut ocasió de veure realisats.

Los avalots de la Habana no poden portar, donchs, altres resultats que debilitar la acció militar, disminuir lo prestigi del Govern insular y allunyar en últim terme l'acabament de la guerra.

Respecte á l'efecte qu' hagin pogut produhir en l'extranger, es evident que de cap manera pot esser

favorable á Espanya. Y en quan als Estats Units, que es ara per ara la que més nos interessa saber, basti dir que la esquadra de l'Atlàntich d'aquella república, que 'l nostre govern havia conseguit no marxés á estacionarse en lo golf de Méxic porque no semblés una amenaça d'intervenció activa en la qüestió antillana, ha sortit ja ab rumbo á la Florida.

Y.

LOS NOMS DELS BARCOS DE GUERRA

Hem tingut aquests dies ocasió de veure una llista dels barcos de guerra que té actualment Espanya. Son per lo vist CENT XIXANTA CINCH, y per cert que no podem menys d'espanyar que, tenint tants bastiment no hagi sigut possible organizar una bona vigilància en las costas de Cuba, encara que la major part siguin, com deuen ser segurament, carracas vellas y carracs novas.

Pero no es d'això que volíam parlar ára, sino dels noms que portan aqueixos CENT XIXANTA CINCH NAVILS que passejan, (ó hauríen de passejar) per la mar salada la bandera espanyola de guerra, es á dir, una bandera ab dues faixas vermelles y una de groga, que porta al centre un escut mitjà partit ab un castell al un costat y un lleó al altre.

Deixém de banda 'ls noms que no significan res ó casi res, y que sempre hem trobat ridiculs, com Ràpido, Temerario, Audaz, Osado, Atrevida, Diligente, Rayo, Destructor, Terror, Furor, Alcanfor, —ay! Alcanfor no,— Prosperidad, Cocodrilo, Pelicano, Salamandra, Flecha, Diamante, Perla, Rubí, Azor, Halcon, Aire (!), Cuervo, Lince, etc., etc., tots ells cursis, y molts d'ells indicant ben clar la finchazón dels que 'ls batejaren. Aném als noms patriòtichs ó històrichs, los únichs que al nostre entendre s'haurian de posar als barcos de guerra, per ser aquesta una de las maneras que té un poble d'honorar als gran homes ó de recordar los fets gloriosos de sa historia. Comptémlos y vegem quants n'hi ha que portin un nom català ó que conmemorin alguna gloria de Catalunya:

Pelayo.—Numancia.—Zaragoza.—Cardenal Cisneros.—Emperador Carles V.—Princesa de Asturias.—Castilla.—Alfonso XIII.—Lepanto.—Reina Cristina.—Conde Venadito.—D. Juan de Austria.—Infanta Isabel.—Isla de Luzón.—Velasco.—Marqués de Molins.—Cristóbal Colón.—Vitoria.—Almirante Oquendo.—Cataluña.—Infanta M. Teresa.—Vizcaya.—Alfonso XII.—Aragón.—Navarra.—Reina Mercedes.—Antonio Ulloa.—Marqués de la Ensenada.—Isla de Cuba.—Jorge Juan.—Galicia.—Martín Alonso Pinzón.—Nueva Espanya.—Filipinas.—Maria de Molina.—El Cano.—General Concha.—Magallanes.—Alcedo.—Quirós.—Diego Velázquez.—Pizarro.—Sandoval.—Albay.—Arlanza.—Calamianes.—Leyte.—Manileño.—Vicente Yáñez Pinzón.—D. Alvaro de Bazán.—Marqués de la Victoria.—Fernando el Católico.—General Lezo.—Marqués del Duero.—Cuba Espaniola.—Alvarado.—Hernán Cortés.—Ponce de León.—Vasco Núñez de Balboa.—Arayat.—Bidasoa.—Callao.—Mac-Mahón.—Mártires.—Mindoro.—Pampanga.—Paraguay.—Segura.—Teruel.—Villalobos.—Ferrolano.—Gaditano.—Gardoqui.—Tarifa.—Barceló.—Ordóñez.—Habana.—Duque de Tetuán.—Cebú.—Manila.—Nervión.—Panay.—Samar.—Tajo.—Toledo.—General Alava.—Gravina.—Basco.—Otalora.—Urdaneta.—Avevedo.—Retamosa.—Puigcerdá.—Peral.—Legaspi.—Asturias.—Almansa.—Carmen.—Villa de Bilbao.—Guipuzcoano.—Pilar.—Blanca.—Gerona.—Eulalia.—Criollo.

N'hi ha cent y tants, si no 'ns hem errat, y d'aquests tansols lo Cataluña, lo Puigcerdá y la Gerona tenen noms de la nostra terra. Los que disposan aquestas coses, los que batejan los barcos del Estat, no han sapigut trobar en la historia de Catalunya un sol nom de persona prou gloriós pera posar-lo á algú bastiment dels que paga tota Espanya.

Lo que feren en Wifred lo Pilós, lo fundador de la nostra nacionalitat; los Berenguers, que la solidaren y engrandiren; en Jaume l' Conquistador que redimí Mallorca y Valencia del jou alarb y regalá Murcia als castellans; en Pere l' Gran que conquistá Sicilia; l' infant Alfons que conquistá Sardenya, etc., etc.; no deu contribuir gens ni mica á la influencia y al prestigi que aquesta consegui més tart á Europa.

Y si 'ns concretén als homes de mar, de segur que, á judici del ministres de Marina del Estat Espanyol, los noms d' en Pere Martell, aquell patró de Nau que fou l' iniciador de la conquesta de Mallorca; del almirall Roger de Lluria, terror de francesos y genovesos; dels dos Bernats de Cabrera, avi y net, guanyadors de las batallas del Alguer y Navata; d'en Bernat de Vilamari, vencedor dels genovesos á Ponza y Noli, dels turchs á Rodas; d' en Jaume Ferrer de Blanes, lo gran cosmógrafo consultat pels Reys Catòlics; d' en Hugh de Moncada, conqueridor de Gerbes; y d' en Lluís de Requesens, lo verdader almirall de Lepanto, no mereixen, per lo vist, parangonarse ab los d' en Velasco, del Conde de Venadito, d' en Mac-Mahon, d' en Villalobos, d' en Gardoqui, del Ordóñez y de tants altres, que ab tot y ser com eran, probablement molt bons marinos, per més, que un hom busqui no sab trobar lo que feren de gran ó de extraordinari per mereixer l' honor de dar son nom á un barco de guerra.

Buscant una justa proporció pel número d' habitants, de cent y pico de noms nos ne tocarían al menys dotze; tenint en compte la importància de la marina catalana comparada ab la de les demés províncies marítimes, pel cap més baix n' hauríam de tenir vint; calculant la part que 'n paguem, jo crech que trenta al menys hauríam de portar d' aquesta terra.

Y fixinse que si en lo compte hi fem entrar valencians y balears, las proporcions surten si fa no fa del mateix modo. En tot Catalunya, en tot Valencia, en tot Mallorca, llevat d' en Barceló, qu' era de Palma, y d' en Jorge Juan, qu' era de Novelda, no hi han sapigut trobar ni un sol nom d' home ilustre que mereixés l' honor d' apadrinar un barco de guerra!

Aquesta es la igualtat que 'ns predican, aquesta es la consideració que 'ns tenen. Lo mateix que succeix ab los empleos y càrrecs públics succeix ab los noms dels barcos de combats: los tenen agavellats gayre be tots, los uss perque donan profit, los altres perque donan llustre. Aixó explica qu' en la bandera que aqueixos barcos issan no hi hagi més que castells y lleons, es á dir les armes de LEON y las de CASTILLA.

Si haguessin de júiclar pels noms dels barcos del Estat, hauríam de pensar que las glòries de Catalunya, de Valencia y de Mallorca no son glòries espanyolas; si 'n atenguéssim á las armas que ostenta la bandera en son escut, hauríam de creure que tot lo que no sigui Castella y Lleó no es Espanya.

Y després diuen que 'ls catalans son egoïstas!

A. SUÑOL

DISCURS

Llegit per D. Joan Permanyer Ayats, president del Ateneu Barcelonés, en la sessió inaugural dels treballs d' aquest any.

(Acabament)

Y en fi; si altre no fos la ventatje, sempre tindrà d' agrahirseli haver acabat la injusticia cruel, irritant de las quintas; aquesta injusticia social en virtut de la que, com deya l' any passat al dirigirm'e en un acte semblant á la Academia de Llegislació y Jurisprudència, s' exigeix al pobre l' sacrifici total del seu per vindre, de sas afecions, de tot lo seu ser, y al rich una cantitat mesquina y despreciable; aquesta monstruosa desigualtat que no arriba á llegitimar consideració alguna divina ni humana, perque hi pot haver llei positiva que autorisi al Estat pera penetrar en la familia y en aquestas societats domésticas, «petitas á la veritat, com diu S. S. Lleó XIII, pero societats verdaderas y anteriors á tot Estat», fundadas sobre vincles d' amor y carinyo enterament iguals, y en las unas arrençar al fill dels brassos de sos pares que darian per ell tot lo que tenen, pero que lo que tenen no 'ls basta pera salvarlo, y en las altres deixar als pares, que també darian pel seu fill tot lo que posseixen, que segueixin saturant la seva ànima ab perfums d' amor, que segueixi gosant sens limitació d'aquestas misteriosas corrents que, al igual d' aquells altres pares, va infiltrar Deu en sos cors, á cambi d' una cantitat tan insignificant que ni en sos plers materials los afecta; pero aquesta llei positiva, que mentres exis-

teixi devém acatar, may trobará en lo dret natural principis en que apoyarse.

Lo poble que la sofreix y que tant castigat n' ha resultat ara ab las dues guerras colonials, una—feligremt acabada,—aconteixement per lo qual jo, que fins ara he parlat per lo meu compte, en nom del Ateneu, avuy que tothom ho celebra, he de felicitarmen, y l' altre, si 'l remey no hi ha arribat tart, en vigilias d' acabarse; lo poble, dich, gira 'ls ulls al servei mititar obligatori, que d' una injusticia 'ns portaria á una altra, quan lo cert es que l' reguat de la justicia ha de venir ab lo sistema regional que, sens perjudici de las reservas, de las que tothom té de formar part, sosté, quan menys pera Catalunya, que l' exèrcit ha de formar per medi de voluntaris ó d' una compensació ab diners, com se feya avans.

Tot aixó 'ns ofereix l' autonomia; aixó y molt més.

Avuy lo govern d' Espanya l' ha donada á las Antillas: las corrents impetuoses que allá l' han portada no poden contenirse. Proba n' es, senyors, aquest mateix acte. Ara fa cinc anys la meytat de lo que jo he dit hauria causat esgarrifans. Las corrents impetuoses d' opinió que l' han portada á Amèrica nos la portarán á nosaltres.

HE DIT.

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT.—Sessió del 19 de Janer.—(2.ª convocatòria).—Reunits 18 concejals baix la presidència del arcalde senyor Boxa, prengueren lo següents acorts:

Aprobar la acta relatiu á la formació de l' allistament dels concurrents al actual reemplàs.

Aprobar la acta de la sessió anterior consignant la seva protesta los Srs. Ciurana, Salvat y Pol.

Aprobar comptes per 1.283'23 pessetas.

No accedir á lo demanat pels dependents del Teatre de que s' els hi pagui los seus salariis de la quantitat de que se va incautar l' Ajuntament.

Accedir á la rescisió del contracte demandada pel Arrendatari de de llochs públics, admetentselhi lo pago dels dias transcorreguts desde primer d' any ab l' import de la recaudació obtinguda y estudiant uu projecte de novas bases.

Se llegí la proposició referent al assumptu de la electricidad y al manifestar la presidència que passaria á la Comissió se promogué un incident que acabá aixecant lo Sr. Arcalde la sessió.

—L' Arcalde Sr. Boxa ab atenció al estat en que 's trobaven moltes famílies que á causa dels últims temporals no poden atendre á sas necessitats més apremiantz va ordenar se repartis á cada una d' elles una lliure d' arrós, mitja de tocino y tres de pa. Nostre aplauso al Sr. Boixa.

—La conejuda fàbrica de anisats de D. Vicens Bosch de Badalona ha obert un concurs en el quin podrán prendre parts tots los artistas espanyols pera la composició d' un progete de cartell-anunci de sa especialitat «Anis del mono». Ofereixen tres premis: un de 1000 pessetas, altra de 500 y altre de 250, podent aquests aumentar sense que cap d' ells baixi de 200 pessetas. Lo concurs quedará tancat lo dia 15 del proxim Mars.

—Se 'ns fan repetidas excitacions, perque 'ns tornem á ocupar del joch en Lo GERONÉS donantnos detalls de lo que, en aquest assumptu y altres á quin més bruts, se permet y tolera per aquells que han pres aquesta província com una finca explotable.

Se 'ns assegura y afirma, que en aquesta ciutat, així com en altres punts de la província se juga descaradament á tota classe dn jochs prohibits; que ab l' extortació de tal negoci s' hi estan enriquit uns quants forasters vinguts de diferents llochs, ahont no es permesa tal explotació: y que del repartiment que se 'n fa cada quinzena, toca una part, y no petita, á qui podria veuro, y si no ho veu, es perque te trenyinas als ulls; que s' ha establert un torn entre varias casas, pera juger una temporada cada una; pera d' aquesta manera explotar ab més èxit y sense competència, l' referit negoci, y en fi son tantas las cosas que 'ns contan que no 'ns cal més que fer las següents preguntas:

—Si estés enterat lo Sr. Fiscal de la Audiencia y l' Sr. Comandant de la Guardia Civil de lo que tothom murmura que passa aquí y en totas las poblacions d' importància de la província; no donarian las oportunas ordres per evitarlo? Sens dubte que si: y així confiem que ho farán, donchs altra cosa no 's pot esperar dels que, per ministeri de la llei estan obligats á ferho.

Pera acabar anem á fer algunas preguntas á qui pot saberho: ¿Es veritat que aqui desde fa algun temps, se cotisa tot en termes que als establements que espendeixen vegudas, se 'ls hi ha imposta una suscripció voluntaria, y cas de no suscriuresi, se 'ls amenaça en ferlosi tot lo mal que 's pugue?

—Es veritat que als amos de carruatges de llogués, també se 'ls atropella perque se suscriguen per certa quantitat que varia segons las conveniencias particulars del encarregat de tals suscripcions?

—Com se explica, que, excepció feta de *El Boletín Republica-*

no y El Defensor de Gerona los periódichs que aquí s' publican y tot lo dia s' esgarrapan, no diguin una paraula referent á aquest monopoli d' explotació? ¿Es que están convencuts de que res de lo que dihem es cert?

Te la paraula la premsa gironina, y si, com es de temer, continua en la conspiració d' silenci, que es ab l' únic que corren ageuantats los demés periódichs de la capital, y 'ns dona la callada per resposta, l' hi recomanem un comentari que posa *El Regional* de Figueras á un solt de *La Unión* de dita ciutat, y que diu, parlant del joch: *El Ampurdanés es de los que callan* ¿Si serà de los que cobran?

Ara que quasi tota la premsa de Barcelona, uns periódichs en pro, altres en contra, s' ocupan dels efectes del caciquisme en aquesta província, no hi seria de més, se lessén ressò de lo que havem ressenyat, causa de que s' enriqueixin uns pochs, á costa de las butxacas de molts, essent pera la província una verdadera calamitat, com si no n' hi hagués prou ab los aygals que han arruinit comarcas enteras, y fessin arribar la veu fins á qui pot posar remey á tant desvergonyiment, ab la seguritat que se 'ls hi agrahiria molt més, que no pas que s' entretinguin en esplicarnos quin es lo cacich ó governador que ha fet més trasseres en las questions d' Ajuntaments, com si no se sabés que en materia política tots son pitjors, siguent sols assumptu de gaster més ó menos habilitat en fer los jochs de mans.

—Copiém de *La Renaixensa*:

«Tenim immillorables notícias de lo rápidament que s' van organitzant nostres companys de per tot Catalunya. Responent al carácter de major amplitud que donaren los Estatuts darrerament aprobats á la Unió Catalanista, sou varias las agrupacions que ja s' han constituit oficialment. Nostres llegidors tenen notícia d' haverse format las agrupacions catalanistas de la Costa de Levant, la de S. Feliu de Codines y la de Vilassar de Mar. Posteriorment á n' aquestas se n' ha establert també una en la important vila de Falset y al devant d' ella s' hi han posat persones de les més significades y respectables d' aquella població.

En lo mateix Barcelona diferents agrupacions estan també en formació, no sent de las que segurament trigaran més á donar-se per constituidas las que s' organisan en cada una de las facultats, Escoles superiors, Institut, Seminari y demés Centres d' ensenyansa, donchs estudiants dels més distingits per los mérits dels seus expedients travallan de ferm en aquesta tasca.

Dintre d' alguns Cassinos y Circols no polítichs de Barcelona creyem que s' constituirán igualment ben aviat entitats delegades de la Unió. De moment n' hi ha de creada ja una que ha vingut á la vida molt plena d' entusiasme. Nos referim á la Agrupació Catalanista del Cassino Mercantil que cumpla ja al nombrosos socis y entre ells quasi tots los individuos que forman la nova Junta Directiva elegida un d' aquells darrers dies.

Ademés, tenim esperansas de que dientre poch podrán participar la formació d' alguns nous Centres Catalanistes. Un dels á quí més prompte donarán lo saludo de benvinguda, es lo de la Bisbal. Lo diumenge passat hi hagué una important reunió a aquest efecte en dita vila deixantse en aquella molt avansats los travalls preliminars de sa constitució.

Per últim tenim també de dir que l' acort patriòtic pres per los Ajuntaments de Reus y Vendrell demandant del Govern que concedesa á Catalunya la autonomia, tindrà imitadors. Al Ajuntament de Villafranca del Panadés ha sigut presentada una proposició en aytal sentit, y esperém del bon criteri d' aquell regidor que será aprobada.

La terra catalana està, donchs, ben assahonada y aquests grills que per tot arreu van sortint, fan confiar que la llevor de llibertat que tants anys fa aném escampant, á no tardar donarà fruct.

—Convocat pel partit federal, tingné lloch en lo Teatre de Pignatelli de Zaragoza lo diumenge passat un meeting pera demanar lo servei militar obligatori. Lo teatre estava plé y en mitg de grans aplausos s' acordà dirigir al President del Consell de ministres un Missatge, demandant l' implantació de dit servei, per lo menos mentres durí la guerra de Cuba. Sémbla que en dit meeting se reconegué lo que nosaltres tenim ja dit una pila de vegades; axó es, que del moment qu' hajen d' anar á Cuba com á soldats tant los rics com los pobres, la guerra s' acabarà molt més aviat y 'l Govern de la metròpoli trovarà molt més lliure la seva acció, donchs lo número dels partidaris de la guerra per la guerra y 'l dels que s' dexan enlluernar per los partits polítichs que predicen un honor nacional inventat per ells y dirigit a son exclusiu profit, disminuirà de cop y volta á lo menos un vuitanta per cent. Perque lo cert es que més d' un vuitanta per cent dels que esvalotan y cridan son dels de armes y anéuhi.

—Fa llàstima llegar lo que portan los diaris dels estragos causats per l' aigua en tota la part oriental d' Espanya: Murcia, Valencia y Catalunya. En la nostre província tots los rius s' han desbordat y bona part de l' Empordà, tant gran com petit, ha quedat convertida en un estany. Les perdudes materials son moltes, les personals afortunadament poques. A Gerona hem passat tres dies incomunicats ab los altres provincies: los trens de la línia de França arrivavan sols fins al Empalme, los de la línia d' Olot encare no corran, los de San Feliu y Figueres sufriren curta suspensió; de carruatges se pot dir que no 'n corria cap.

La ciutat estigué en perill d' entrarhi l' aigua y s' adoptaren les degudes precaucions lo dijous 12 del mes, pero sobre tot á les primeres hores de la nit del dissapte al diumenge 15. L' Onyar venia molt gros y á n' aquella hora una extraordinaria vinguda del Ter comensà á embrassarlo y á ferlo pujar de nivell. L' aigua entrà en los baxos del darrera de moltes de les cases que donan al riu; ab prou feynes se fixà pel portal de l' Angel, arribà á tocar lo sol de les voltes de davant del portal d' En Vila y en molt curt espai sortí per les clavagueres al carrer de Montserrat. Per sort

dels barris de S. Pere, lo Galligàs no tingué cap gran crescada. La vinguda dels rius y la pluja continuà tot lo dilluns y cedi l' diumars. Lo dimecres se serenà l' cel y era una professió feta la gent que sortí à veure l' Ter en direcció á la Devesa. Aquesta ha quedat atropellada per molt de temps. Lo riu s' ha obert llit per dos bandes, l' una per lo clàssich, en materia d' avguats, pas d' En Benet y l' altre més amunt, quedant en conseqüència la nova plassa de toros y l' restaurant adjunt entremitj de dos corrents d' agua. La major part d' aquesta avga prengué escorxo pel llit del Guell no sense destruir bon tros de les hortes riberenes d' aquest riu. Una altra part atravesà la Devesa desde la punta del passeig gran flos al trench que's va fer davant del vado del Onyar per l' pas dels carros, ahont desemboca en aquest. No hi ha que dir que de les palanques de fusta del portal de la Barca, del portal d' En Vila y del extrem del carrer del Carme, no se'n conta gall ni gallina.

Aquesta vinguda del Ter que per més que s' diga no ha sigut de molt tant important com moltes altres de dit riu, com pensem demostrarlo en lo número pròxim, exigeix que l' Ajuntament s' hi fixi pèra estudiar de quina manera han canviat les condicions de la ciutat ab motiu de les obres darrerament executades, principalment per la via fèrrea, y conexer en conseqüència que hi ha avuy més amenassat pera posarhi en lo possible lo remey oportú. Y axó per cada un dels rius que poden fer mal, donchs s' ha de tenir present que l' aygat de l' any 84 fou degut principalment al riu Guell.

Nostre particular amic y distingit advocat y escriptor don Joseph Pella y Forgas, fill de Bagur y resident á Barcelona, ha obtingut lo premi en lo concurs obert per la Academia de Llegislació y Jurisprudència de la capital del Principat per son Estudi sobre les *Constitucions d' En Santacilia*. Lo felicitém coralment.

Al llegir, fa dies, que l' Ajuntament de la nostre ciutat havia resolt pagar á la orquestra del Teatre lo que l' hi devia l' Empressari, varem pensar: ¡lira pexet! d' aquesta manera qualsevol se podrà encarregar de la Empresa del Teatre. Cobrar y que paguein los altres los deutes, es un ideal que molts pochs arriuen á atrapar. Ara, sembla que l' Ajuntament se'n ha donat de la ganga, y en la última sessió ha negat als empleats del Teatre lo que va concedir dies enrera als músics, y aquells empleats haurán de pejar les barres al sostre. Pero, no s' desesperin: si l' Sr. Bofill no paga es, pobret, perque ell tampoc va cobrar. Qui sab si acusen al Governador y ho reclamessin al nou inspector de policia Sr. Piñel? Potser allors l' Ajuntament de Gerona se'ls mostraria més compassiu y humanitari: *Segons la gent, los encens; l' Ajuntament de Gerona es fat aixís.*

¡Vaya si es fet aixís! Vostés creuen per ventura que en la sessió celebrada dimecres passat l' Ajuntament va ocuparse ni preocuparse genys ni mica dels danys causats per l' últim aygat en lo nostre terme municipal y en los terrenos del comú? Donchs s' equivocan; com si no bagués passat res, varen tornar barallar-se perque l' uns volen tractar de l' assumpcio de la electricitat y l' Arcalde continua empenyat en impedir-ho. Total que entre crits y avalots se va axecar altre vegada la sessió sense haver fet res de profit.

Los propietaris riberens del Ter, han acordat reunits per l' Arcalde de Gerona, demanar al Govern que fassí en dit riu les defensas necessaries pera evitar los danys que fa en ses propietats quan surt de mare, é interessar als diputats y senadors de la província pera que apoyin la petició. Tot axó està molt bé, pero put un xich massa á proximitat d' eleccions. Ademés, en aquelles coses, com diuhen los castellans: *A Dios rogando y con el mazo dando.* ¿No l' uns hi sembla á aquells propietaris qu' hauria sigut millor comensar per comprometre al Arcalde pera que fes lo possible perque l' Ajuntament acordés deixar en suspens per ara totes las obres votadas que significan tant sols millores més ó menos convenientes, y aplicar les quantitats á elles destinades, á les obres *necessaries* que exigeix tot seguit la reparació del dany causat y la previsió dels majors que poden sobreviure si l' temps torna á donarla per ploure?

S' ha rescindit lo contracte que l' Ajuntament tenia ab l' Arrendatari de puestos públichs de vendas y aquella corporació ha acordat revisar y modificar les bases pera tornarlos á traure á subasta. Aprobem la revisió y modificació si s' fa com se deu fer pero fem present als nostres edils que lo primer qu' han de procurar evitar es que desde la Casa Gran se posia obstacles y dificultats al qui s' quedí ab la empresa, com ha succehit densá que algunes empleats de casa la Ciutat no hi tenen participació directa, y no cuydan quan menos de la cobrança.

Abatent B. L. M. nos participa lo Sr. Alcalde D. Anton Borrà que l' Audiència del Territori ha revocat la sentencia dictada per aquest Jutjat de primera instància en lo plet de la societat «Aurora» contra l' Ajuntament absolgentse á aquest de la demanda. Abrahim l' atenció.

Hem tingut ocasió de veurer programes d' un concert que se'ra verificarse avuy en el Teatre Principal de Figueras escrits en català.

Celebrem que cada dia vagin seguint mes els que tenen el bon ritme de romper ab la rutina oficial y nos alegraríam de que fruquen tan bons exemples.

Al últim ha pres possessió lo delegat d' Hisenda D. Rafel Eulate que s' lo quart ó quint dels nombrats durant l' espai de dos mesos.

Ha sigut nombrat Advocat del Estat de la mateixa y Fiscal

de lo contencios administratiu D. Frederich Lopez y Gonzalez per traslació á Barcelona del que ho havia sigut fins ara, nostre particular amic D. Pere Pascual Ojesto.

—He rebut lo primer número del setmanari *El Estudiante* que han començat a publicar algunes estudiants d' aquesta ciutat. L' hi desitjem llarga durada.

—A l' *Lucha* l' hi ha sortit un colòbador á Palau Sabardera, partidari d' En Weyler y que desitja de tot cor lo triomf del partit d' En Romero Robledo, porque son los únichs á son entendre que poden sostenir la integritat de la pàtria. Se dol lo señor J. B. y C. de que s' deixin passar los insults que 'ns han dirigit los Estats Units y creu que devia declarárseli la guerra; critica als catalanistes perque forman part dels que abominan la guerra per la guerra que son, á son entendre, un *coro tierno y afeminado*. Nos sembla que tots aquests partidaris de la guerra quedantse á casa, y de la última pesseta... dels altres podrian formar un batalló que capitanejat per En Romero anés á la Manigüa á luchar por la integridad de la pàtria; axis á mida que s' anessin formant batallons d' aquesta mena, podrian tornar los pobrets soldats á sas llars. Allors quedaria en son lloc l' *honor nacional*.

—Lo Govern ha destinat 50.000 pessetas pels pobles inundats, quin reparto es lo següent:

22.500 pessetas per Murcia; 5.000 per Lorca, 2.000 per Manzarrón, 1.500 per Viesca y 1.000 per Mula, Zótana, Cava-ca, Cahegin, Moratalla y Ferment. Las restants fins á 50.000 que n' ha donat lo Govern, son per altres pobles de la província de Murcia. Pobles de Catalunya 0.000.

Després ha concedit un altre crèdit de 500.000, y ja veurán com lo reparto serà semblant al primer. Si 'ns toca alguna cosa á Catalunya serà la part més petita.

SECCIÓ LITERARIA

Mistral y l' seu últim poema

(Acabament)

Pero encara no havia clós la boca
quant ilampant, pe l' costat, lo Cocodrilo,
(qu' era l' nom del vapor), passa y arrapa
amb' una de sus palas la *penella*,
l' arrastra en son regolf, y com un dogo
que sacut y s' baralla ab la presa,
remou tot lo convoy, fa una barreja,
ab las cordas s' enreda entre las barcas,
y s' obra pas rabiós desfent y enduntse,
á trossos detrás seu tota la *riga*. (1)

Tot se'n va á estrellarse contra 'ls socals de las vintidues arcadas, que sobre l' riu estén magestuós lo Pont-Sant-Esperit.

la corrent irresistible enrotlla
sisselandes, sabines y penelles, (2)
devant detrás las gira y las apreta
com ramats de moltons que s' encamina
al degolladó.

En va 'ls barquers se esforçan per enfiar una arcada.

L' Anglora muda
clossos los ulls, ja no es d' aquesta vida:
entre 'ls brassos del príncep que l' apreta,
y de dalt de la proa l' xoch aguarda,
confiada del tot en sa creuicia,
al parafís li sembla que s' envola.
Fan un gran crit!

Un remolí d' agua esclafa contra l' pont á la Caburga.

Guillém del contra-cop dintre las onas
se sent llansat, y en brassos te l' Anglora.
Y nada, rebatut á cops de fustas,
y nada, sostenintla á fló de l' agua,
y nada mentres pot. Pro á la fi l' vencen
ab sa fúria las onas y s' enfonsa
y no surt mes.

Lo bon Joan Roca, lo proué enamorat de la Anglora, que ha salvat al grumet de la barcada, los busca cap-bussantse per salvarlos.

Mes de bades! Lo riu, qui sap ahont paran!
se'ls havia á tots dos endut per sempre.

CXIII

Sobre l' llach de la riba, hont s' assecavan
los náufrechs, ab la cara tot sagnosa
jeya lo grós pilot cubert d' escuma.

Los barquers, afigits, arreplegan la destrossa.

—Tot mon cahal! barcada com aquella! exclama l' patró, y pregunta desseguida: Qui falta? Ja hi som tots?... Sant Nicolau nos ha salvat la vida!...

CXIV

Fent aná l' cap, axis Mestre Apia acabá:
—Es missatger l' espiritu! Quan ab las barcas,
pe l' Malatrà passavam de vinguda,
ho he presentit, qu' aquella desgraciada
(perque ha d' haver tingut; cayent al Rose,

una mala fi) havia de portarnos
ó d' hora ó tart un desastrós encontre.
Ay! mas set barcas! mos caballs de tiro!
Y dir que tot això s' ha hagut de perdre!
Es la ff del nostr' art... Pobres compars
podeu ben dir: Adeu la bella vida!
S' acabat pera tots avuy lo Rose.—
Y aixís que de l' espalla á la cintura
s' acaban d' enrotllá 'ls trossos de corda,
y 'ls restos d' aparells també 's carregan,
á peu y tots plegats seguint la riba
se'n tornan á Condrieu, sens dir paraula.

Aixís acaba *Lo poema del Rose*.

HE DIT.

AHONT ES?...

Ahont es la senyora tramontana?... Aquella tramontana clàssica, que fa caure á la gent, tira carros á terra, fa correr vagons y hasta fa anar un tren en *volandas* si convé? Confesso que no la veyem en lloc y que tots los ampurdanenses l' anyorem molt de veras, perque si continuem aixís, ploguent d' aquesta manera, tot l' Ampurdà serà una mar y ns haurem de visitar ab barcas, com á Venecia... Serà una cosa molt distreta, es veritat, pero la pobre agricultura experimentarà un terrible retop, del que l' hi costarà molt aixecarse. Cada demà tothom consulta l' cel y aquest sempre continua lo mateix: los senyors se cansan, los pagesos se granjan lo cap y tothom se pregunta quan acabarà això: per mes divisió, los trens de la línia de França no poden arribar fins á casa y 'ls ordinaris s' atascan per las carreteras, lo qual fa que ne podem viatjar ni tampoc podem enterarnos de la política espanyola: hi ha senyors que sense l' diari ja estan frenètics y se'n van del café ab lo cap baix y estirant lo puro més que de costum: pero encare això no es res, perque gy las cartas y las relacions de familia?... Ah! Ja estem ben posats; perque si la pluja no para y los camps s' han d' inundar, ahont anirém á parar, de que farem manegas? Ja comenza be l' any de gracia de 1898: si ha de continuar aixís, ja demanem á Deu Nostre Senyor que 'ns enveihi la tramontana, perque lo qu' es per are, lo nou any encare no la coneix; pero voldriam una cosa, que la tramontana no fos massa forta; si, perque de lo contrari suros y oliveras y arbres de tota mena, tot, se'n iria á rodar y allavors si qu' acabaria lo 98 d' arrodonir tota la seva gracia... En fi, veurem lo que serà, mientrestant tots preguem al Cel perque aquella senyora bufa d' una vegada ab modos y moderació y s' atreveixi á deixarse veure, ja que tal com estem, ara per ara, la plana del Ampurdà sembla desconeguda.

Un de la terra,

Francisco Bosch y Armet.

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del dia 22 de Janer

Especies.	Mesures.	Pessetes
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	19'50
Mestall.	"	18'00
Ordi.	"	9'50
Segol.	"	00'
Civada.	"	9'
Besses.	"	14'
Mill.	"	16'00
Panis.	"	9'
Blat de moro.	"	15'00
Llobins.	"	9'
Fabes.	"	14'00
Fabó.	"	14'60
Fassols.	"	25'
Monjetes.	"	21'75
Ous.	Dotzena.	1'40

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Diumenge, 23.—S. Ildefonso arq.
Dilluns, 24.—S. Timoteo b.
Dimarts, 25.—Sta. Elvira v. y m.
Dimecres, 26.—S. Policarpo b.
Dijous, 27.—St. Joan Crisóstomo b.
Divendres, 28.—St. Juliá b.
Disapte 29.—S. Francisco de Sales.

QUARANTA HORES.

Avuy se troben en la Iglesia de las Bernardas

SECCIO D'ANUNCIS

SORTIDES DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Mati	Tarde
Corréu.	6'48	
Cáregas.	10'37	
Omnibus.	3	
Ràpit.	3'09	

Los trens correus y omnibus portan cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de càrrega de 2.ª y el ràpit de 1.ª y 2.ª.

De Gerona á Port-Bou

	Mati	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cáregas.	12'43	
Mixte.	5'40	
Correu.	7'35	

Lo tren omnibus porta cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de càrrega y mixte de 2.ª y 3.ª y el correu de 1.ª y 2.ª.

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Mati	Tarde
Tren de banyistes (Juriol y Agost).	5'09	
Correu.	8'34	
Mixte.	11'44	
Mixte.	3'22	
Correu.	5'35	

Tots los trens portan cotxes de 1.ª y 2.ª classe.

De San Feliu á Gerona

	Mati	Tarde
Correu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Correu.	12'44	
Mixte..	2'50	
Tren de banyistas (Juriol y Agost).	5'40	

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

	Mati	Tarde
Núm. 2.	9'40	
Núm. 4.	3	
Núm. 6.	6	

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

De Amer á Salt (Gerona)

	Mati	Tarde
Núm. 4.	7'40	
Núm. 3.		4
Núm. 5.		4'30

ORDINACIÓNS

Pera Banyolas á las 9 y 11 matí (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)

Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)

Pera Olot á las 11 matí (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)

Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d' en Rosés)

Pera Anglés, La Sellera y Amer á las 10 matí (correu) Hosta de Miquel Boix. (Plassa del Gra)

Pera Salt tot lo matí fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

LOGOTRONES

SETMANARI PORTA-VEU
DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Redacció v Administració. Cort-Real, imm. 7, 1 —

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Estranger.	4'50 pessetas trimestre
Un número sol.	0'10 id.
1 pesseta trimestre	Fora.
1 pesseta trimestre	Girona.
1 pesseta trimestre	Fora.

CORREUS

ENTRADAS

Madrid.	8'48	matí.
Barcelona.	8'48	m.
França.	7'00	m. y 3'19 tarda
Puigcerdá y Ripoll.	5'30	m.
Olot y sa línia.	5'30	
Sant Feliu de Guíxols.	7'00	m. y 6 tarda
Amer y sa línia.	6'30	m.
Sant Aniol y sa línia.	7'00	m.
Estanyol y sa línia.	7'00	m.

SORTIDES

3'49 tarda
7'00 matí
8'48 m. y 8'00 nit.
11'00 m.
11'00 m.
9'00 m. y 6'00 tarda
10'00 m.
10'00 m.
10'00 m.

BANCH VITALICI DE ESPANYA

LA PREVISIÓN

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyias de segurs sobre la vida reunidas

Carrer Ample, núm. 64

BARCELONA

CAPITAL SOCIAL

15.000.000 DE PESSETES

Reservas en 31 Desembre de 1896. 9.235,908'05 pesetes

Capitals assegurats desde la fundació

de les C. fins al 30 Juny 1897. 195.906,957'44

Pagat per sinistres, pólisses venudes

y altres comptes fins igual data. 42.691,707'02

Delegat general en la Província.

Joseph Coderc y Bacó

Representant en la Capital

Anicet Palau

Agents en la mateixa

Toribí Corominas.—Narcís Boadas

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aigua Minòxima vegetal per tevir lo cabell. No té val en lo mon, perquè á més de sos efectes marevollosos, no tanca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específich se usa en la perruqueria

5. CARRER DE L' ARGENTERIA 5.—ENTRESOL

GERONA

Són tintures superiors
les que en Máximo fabrica:
tenyintse ab elles, senyors
un vell, troba sense esfor
dona jove, guapa y rica.

TINTURA ABISSINIA INSTANTANÉA